

tölték a kitöltött kérdőíveket. Azokat a polgárokat, akik előbb kifejezték óhajukat, hogy elektronikusan töltsék ki az űrlapokat, de meg gondolták magukat, ismételten felkeresték és felkérték a kitöltésre. Ezt követően a települési önkormányzatok átvették a kérdőíveket, amelyeket a teljesség szempontjából a statisztikai hivatal megyei munkatársai ellenőriztek, megvizsgálva egyben a gyűjtőíveket is, majd az anyagot átadták a járási hivataloknak. A Szlovákia területéről begyűjtött kérdőíveket Pozsonyba szállították, ahol szigorú biztonsági előírások mellett elvégezték digitalizálásukat, előkészítve a külső informatikai közreműködő projektje szerinti gépi feldolgozásra. A statisztikai ellenőrzések és javítások után megtörtént az adatbázisok előre definiálása, majd öt adatbázis felállítása (népesség, épületek, lakások, gazdasági tevékenységet végző háztartások, népszámlálási háztartások).

A népszámlálás eszmei időpontját követő kilencedik hónapban, 2012. február 29-én Szlovákia Statisztikai Hivatala megjelentette az első végleges eredményeket, majd 2013 végéig tizenkét önálló, nyomtatott és elektronikus változatban publikálta a census feldolgozott adatait. A hivatal 2013 végén többdimenziós táblázatokban közzétette a népesség egészére vonatkozó adatokat járási, bizonyos mutatók esetében pedig települési szinten. A következő év márciusáig Szlovákia eleget tett uniós adatközlési kötelezettségeinek. Ezt megelőzően 2013 végén a szlovák hivatal nemzetközi tudományos konferenciát rendezett „Szükséges-e további census Szlovákiában a 2011. évi népszámlálást követően?” címmel.

A cikk végén ízelítő olvasható a census eredményeiről. A népességszám elérte az 5 397 036 főt, ami 17 581 fős gyarapodást jelent az előző népszámláláshoz képest; a nők aránya 0,1 százalékponttal 51,3 százalékra csökkent; a népesség átlagéletkora 2,4 évvel emelkedve megközelítette a 39 évet; első

alkalommal kérdezték a születés helyét, amiből kiderült, hogy az állandó lakosok 92,4 százaléka Szlovákiában látta meg a napvilágot; a házastársi kapcsolatban élők aránya 45 százalékról 41 százalékra esett vissza, és 3 százalékponttal emelkedett az elváltak részesedése.

Szlovákia nemzetiségi struktúrája nem mutatott fel jelentősebb változásokat. A legnagyobb lélekszámú nemzetiségi csoportokat a szlovákok, a magyarok és a romák alkotják. Megmaradt a trend a szlovák és magyar nemzetiségek arányának enyhe csökkenésére, a roma nemzetiségűek részesedésének növekedésére. Az anyanyelv és a nyilvánosság leggyakrabban használatosnak mondott nyelvre vonatkozó adatok egybevetése azt mutatta, hogy a szlovákokot nyilvános helyeken 2,3 százalékkal többen használják, mint amennyien anyanyelvükként tüntették fel. A többi nyelv esetében ennek fordítottja érvényesül (kivéve a németet). Az anyanyelv és a háztartásban leggyakrabban használt nyelv összehasonlításából az derül ki, hogy a szlovákokot otthonukban 6,8 százalékkal kevesebben beszélik, mint ahányan anyanyelvükként adták meg.

Holka László,

a KSH vezető főtanácsosa
E-mail: Laszlo.Holka@ksh.hu

Rogers, J. – Philippe, C.:

Az átlagkeresetet terhelő közterhek vizsgálata az Európai Unió 28 tagállamában

(Die steuerliche Belastung eines Durchschnittsverdieners in den 28 EU-Staaten.) – *New Direction – The Foundation for European Reform*. 2014. Mai. pp. 1–16.

A párizsi székhelyű Molinari Gazdaságkutató Intézet az Ernst & Young közreműködésé-

vel állította össze a munkajövedelmet terhelő adók, bérjárulékok nemzetközi összehasonlításának statisztikai adatait, a nemzeti jogszabályok alapján. A szerzők az összes közteher mértékeit az országos átlagkeresetekhez viszonyítva rangsorolják az Európai Unió 28 tagállamában. A vizsgálatok eredményeit a tanulmány táblázatai, grafikonjai mutatják be.

Az összes vizsgált közteher tartalmazza a munkajövedelmek adóit, a munkaadók és munkavállalók társadalombiztosítási és egyéb járulékait, valamint (közvetett adóként) a fogyasztást terhelő általános forgalmi adót.¹ Az Európai Unió 28 tagállamában az összes közteher átlagos mértéke a bruttó munkajövedelem reálértékéhez mérten 2010-ben 42, 2012-ben közel 45 százalék volt, és 2014-ben ez az arány 45,3 százalékra nőtt. A tanulmány kiemeli, hogy az Unió népességének mintegy 54,6 százaléka nem vesz részt a nemzeti jövedelem termelésében, ezért is nő a munkavállalók közterhe. A jövőben is ilyen növekvő tendencia várható az idősödés előreszámított folyamatai következtében.

Az egykulcsos jövedelemadó, annak viszonylag alacsony szintje erősíti az adózási fegyelmet, nem éri meg a munkajövedelem eltitkolása, alkalmazása esetén emelhető például a munkaadót és a munkavállalót terhelő bérjáruléka, valamint az áfakulcs. A 28 tagállam közterheit főként a nagyobb áfakulcs alakította, 19 országban nőtt a mértéke 2010 és 2014 között.

A jövedelemadó progresszív kulcsai esetén az összes teher a 2010. évi szintről közel egy százalékponttal nőtt 2014-ig. Az egykulcsos adózás eseteiben ugyanakkor átlagosan 2,34 százalékponttal nőtt a munkajövedelem összes

¹ A munkajövedelem és a háztartás fogyasztásának itt számított közterhei nem tartalmazzák a jövedéki adókat, csak az általános forgalmi adót, mivel az is költségvetési bevétel a munkavállaló nettó béréből, a termékek, szolgáltatások vásárlásaival arányosan.

vizsgált közterhe a tagállamokban.² A teher-növekedés átlagos (és a közvéleményben nem tudatosodott) trendjei egymástól eltérően alakultak a kétféle adózási formát alkalmazó tagállamok csoportjaiban. A munkajövedelem 2013. évi átlagos (44,56, illetve 46,82 százalékos) közterhei jelzik a kialakult számottevő különbséget, a progresszív adózású országok arányai jóval kisebbek.

A tanulmány a tagállamok nemzetközi összehasonlítására egységes módszertanra alapozott mutatókat tartalmaz. Itt a számított „időszak” hossza azt mutatja be, hogy az év hányadik napjáig terjedő átlagkeresetnek felel meg a munkajövedelem említett összes közterhe. A magyarországi munkavállalók és munkaadók együttes adói és járuléka az év július 26-ig terjedő átlagkeresetnek felelnek meg, az időszakok közül a legrövidebb a ciprusi (március 21.), a leghosszabb a belga (augusztus 6.).³

A 28 tagállam rangsorában az első tíz legkisebb közterhű ország (az adóknak megfelelő összeg elérésének napjával, az évkezdettől számítva) Ciprus (március 21.), Málta (április 28.), Írország (április 28.), az Egyesült Királyság (május 12.), Bulgária (május 18.), Luxemburg (május 30.), Portugália (június 6.), Dánia (június 7.), Szlovénia (június 08.) és Észtország (június 10.).

A legnagyobb közterhű tíz ország (a rövidebb időszakok felé haladva): Belgium (augusztus 6.), Franciaország (július 28.), Ausztria (július 25.), Magyarország (július 16.), Görögország (július 14.), Németország (július 11.), Románia (július 1.), Olaszország (június 30.), Svédország (június 23.) és Hollandia (június 21.).

² A személyi jövedelem egykulcsos adózását több új tagállam alkalmazza, ilyen a bolgár, az észt, a lett, a litván, a magyar és a román adórendszer.

³ A tanulmány módszertana, a munkavállalók és a munkaadók közterheinek országok szerinti 2013. évi adataival elérhető: <http://www.institutmolinari.org>.

A tanulmány bemutatja, hogy a tagállamokban a nettó munkajövedelmek 100 euró elszámolt értékét milyen arányban terhelik a munkaadó, a munkavállaló társadalombiztosítási járulékaival, továbbá a jövedelemadókkal. Az adatok forrása az OECD⁴, valamint az Eurostat publikációi. Az átlagos havi bruttó munkajövedelem a hivatalos statisztikák szerint Dániában a legnagyobb (52 615 euró), Bulgáriában a legkisebb (3 794 euró).

A munkaadók társadalombiztosítási terhe a bruttó keresetre számítva a legkisebb Svédországban (1%), a legnagyobb Franciaországban (50%). További közterhet visel a munkavállaló a társadalombiztosítási járulékaival, melynek mértéke 1 százaléknál kisebb Svédországban és Dániában, csaknem 25 százalék Franciaországban.

Az egykulcsos jövedelemadót alkalmazó országokban a társadalombiztosítási járulék átlagosan az átlagkereset 39,3 százalékának megfelelő, a progresszív adózásúak esetén ez a terhelés együttesen mintegy 33 százalék volt 2014-ben. A tanulmány módszertana szerint a munkajövedelem további közterhe a személyi jövedelemadó, amely Dániában a legnagyobb, 37,4 százalékos.

Az Unió 28 tagállamában 100 euró nettó keresetre átlagosan 73 euró közteher jut (áfaterhek nélkül), a magyarországi összes közteher 98 euró, a legkisebb – 20 euró – a ciprusi és a legnagyobb – 131 euró – a belga.

A 28 tagállam rangsorában az első tíz legkisebb közterhű ország (áfaterhek nélkül, a nettó munkajövedelem többletére jutó növekvő arányokkal) Ciprus (20%), Írország (36%), Málta (39%), az Egyesült Királyság (46%), Bulgária (50%), Luxemburg (61%), Dánia (61%), Portugália (62%), Szlovénia (64%) és Horvátország (67%).

⁴ OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development): Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet.

A legnagyobb közterhű tíz ország (a csökkenő számított arány felé haladva): Belgium (131%), Franciaország (118%), Ausztria (113%), Görögország (98%), Magyarország (98%), Németország (97%), Olaszország (84%), Románia (83%), Hollandia (76%) és Szlovákia (76%).

A szerzők becslést készítettek a munkajövedelmek fogyasztásra költött részét terhelő általános forgalmi adókra is. Az utóbbi években 19 országban erőteljesen növekedett az áfa révén elért adóbevétel. Az Unió 28 tagállama átlagában a 2009. évi áfakulcs 19,5 százalék volt, ez 2014-ben 21,5 százalékra nőtt. A magyar áfakulcs a 2009-es 20-ról 27 százalékra, a brit 15-ről 20-ra, a spanyol 16-ról 21-re, a román 19-ről 24-re, a görög 19-ről 23 százalékra emelkedett 2014-ig.

A háztartások szokásos kiadási szerkezetében a lakásbérletre jutó rész a nettó munkajövedelem átlagosan 35 százaléka. Eszerint mintegy 65 százalék az áruk és szolgáltatások vásárlására jutó rész, és a becsléshez figyelembe vett általános forgalmi adó ennek átlagosan a felét terheli. A tanulmány a nettó kereset 32,5 százalékára becsüli a nettó munkajövedelem átlagos közterheit. A magyarországi munkajövedelmekhez mérten az összes közteher az áfafizetésekkel együtt közel 54 százalék.

Az áfaterhekkal együtt számított összes közteher a legkisebb mértékű a ciprusi (21,8%), a máltai (32,1%), az ír (32,2%), a brit (36,0%) és a bolgár (37,6%) átlagos munkajövedelmek arányában.

Az öt legnagyobb közterhet (csökkenő arányok felé haladva) a belga (59,6%), a francia (57,2%), az osztrák (56,2%), a magyar (53,9%) és a görög (53,3%) munkajövedelmekre számolják el.

A tanulmány a 2011. évi GDP-hez⁵ mérten értékeli az említett közterhek arányát országok

⁵ GDP (gross domestic product): bruttó hazai termék.

szerint. A magyarországi átlagkereset alapján számított összes közteher a 2011. évi GDP mintegy 37 százalékának megfelelő.

A munkajövedelmek áfaterhekkel együtt számított összes közterhe a legkisebb mértékű a GDP arányában a litván (26,0%), a horvát (26,0%), a bolgár (27,2%), a lett (27,6%) és a román (28,2%) bruttó hazai termék értékében.

Az öt legnagyobb közterhet (csökkenő GDP-arányok felé haladva) a dán (47,7%), a svéd (44,3%), a belga (44,1%), a francia (43,9%) és a finn (53,3%) munkajövedelmekre számolják el.

Nádudvari Zoltán,

a KSH ny. főtanácsosa

E-mail: nadyzol38@gmail.com

Kiadók ajánlata

LENTNER CS. (szerk.) [2015]: *A devizahitelezés nagy kézikönyve*. Nemzeti Közszerzői és Tankönyv Kiadó. Budapest.

A kötet a devizahitelezés problematikájának kialakulását és 2010 utáni állami konszolidációját közpénzügyi, magyar jogi és európai uniós szabályozási szempontból mutatja be. A szerzők, akik a Nemzeti Közszerzői Egyetem Közpénzügyi Tanszékének és stratégiai partneregyetemének vezető kutatói, továbbá monetáris felső vezetők, részletesen ismertetik a lakosság és az önkormányzati szektor túlméretezett devizahitelezésének okait, felelősségi körét és következményeit. Kitérnek a 2011-től induló konszolidációs folyamatokra is.

THOMAS, R. – MCSHARRY, P. [2015]: *Big Data Revolution: What Farmers, Doctors and Insurance Agents Teach Us about Discovering Big Data Patterns*. (Adatforradalom, avagy amit a gazdálkodók, az orvosok és a biztosítási ügynökök tanítanak nekünk a nagy adathalmazokra jellemző minták megismeréséről.) Wiley. Hoboken.

A kötet azt ismerteti, hogy miképp javítható a teljesítmény, hozhatók jobb döntések, és alakítható át az üzleti élet a nagy adathalmazok hatékony használatával. A szerzők, akik egyike

az IBM „big data” termékekért felelős alelnöke, a másik pedig egy oxfordi kutató, közös munkájukban valós történetekkel mutatják be a nagy adathalmazok erejét és potenciálját az üzleti szférában. Végigkalauzolják a már bevált módszereken az olvasókat, hogy azok minél több információt nyerhessenek az adatokból, és ezáltal a lehető legnagyobb előnyre tegyenek szert. Bemutatják a terület fő tendenciáit, az eddig tapasztalt buktatókat és elért sikereket, valamint a témával kapcsolatos megfontolásokat, és az adattudósok szemszögéből adnak útmutatást az olvasóknak a jobb döntéshozatalhoz.

A vállalatoknál az adat-előállítás gyorsabb, mint valaha, és az adatok kezelése nagy kihívást jelent. Helyes stratégia mellett a nagy adathalmazok hathatós eszközök lehetnek a hatékony üzleti megoldások kidolgozásában – de az egyes üzleti igényeket tekintve, rendkívül fontos az alapos megértésük. A vállalatvezetőknek be kell ezeket az adatokat építeniük üzleti stratégiájukba, az eredményeket innovációval és hatékony technológiahasználattal javítva.

Információs társadalmunkban egyre fontosabbá válik az adatok gazdaságilag elfogadható értelmezése. Ez új bevételi forrásokat ösztönözhet, és versenylőnyt nyújthat a vállala-